

NAGYVÁRADAI NAPLÓ

SZERKESZTŐSÉG
és KIADÓHIVATAL:
Str. Rimanóczy-u. 4.
Telefon: 21 (inter-
urban), éjjel 16-52.
Sürgőnycim: NAPLÓ
@ ORADEA-MARE @

Hirdetéseket a ki-
adóhivatalon kívül
eredeti díjazás
szerint felvesz min-
den nagyobb bel- és
külf. hirdetési iroda

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP ◊ FELELŐS SZERKESZTŐ: FEHÉR DEZSŐ

Stresemann kancellár beszéde a birodalmi gyűlésen.

Berlin, október 8. A birodalmi gyűlés érdeklődéssel várt ülésének kezdetén elnök közölte, hogy azokat a nehézségeket, amelyek kedden az ülés elhalasztásáig késztették, csak ma délből sikerült elhárítani. Napirend előtt Rönn komintista képviselő azt javasolta, hogy a kormány nyilatkozzon egyidejűleg tárgyalják a kommunista követelését is, amely a bajor kellenes rendelet megszüntetésére irányul, mert a birodalmi gyűlés a többség szerint, ma utoljára van együtt.

Amikor Stresemann dr birodalmi kancellár szövege emelkedik, a kommunisták kiáltják feje:

— A szinfalak mögött Stinnes szól!
Stresemann dr így vágott vissza:
— Megnyugtathatom az urakat, hogy nekünk a kabinet újalakításához semmi nem volt.

A kancellár beszéde.

A kancellár mindenekelőtt bemutatta a kormány tagjait és azután foglalkozott azzal a kérdéssel, amelyben a legutóbbi kormánytag részesült.

— A szinfalak mögött Stinnes szól!
Stresemann dr így vágott vissza:
— Megnyugtathatom az urakat, hogy nekünk a kabinet újalakításához semmi nem volt.

A ruhrvidéki passzív ellenállás reánk hozsuzított beszűntetését a német nemzeti érdeke arra a szemrehányásra használta föl, hogy a kormány kapitulált. Ez tökéletes félrevezetés, mert a német támadt és a kormánytól támogatott ellenállás megszüntetésének. A jobb oldalon üő urak, akik a hatalmi politikában látják a nemzet életének vezetőerejét, talán nem hiszik, hogy a világ legerősebb katonai hatalma kivonul valamilyen elfoglalt területéről, ha ezt az okkupált hatalom szabja tárgyalások föltételéül. (Igaz! Ugy van!)

„A várat átadtuk, mert
— kifogyott az élelem.”

Az ellenállást be kellett szüntetni, nem Poincaré ur kedvéért, hanem, mert nem bírtuk tovább folytatni, hacsak nem akartuk a teljes pénzügyi összeomlást. A várat átadni, mert kifogyott az utolsó élelem, — ezt egy nemzeti érzésű férfinak sem kell szégyelnie. (Élénk tetszés.) Ha a Rheinisch Westphälische Zeitung azt írja, hogy állami törvényszék elé álló vagyok, hát kijelentem, hogy kész vagyok cselekedetemért minden állami törvények előtt felelni. A bátorság, amellyel a passzív ellenállás elkerülhetetlen megszüntetésének felelősségét magunkra vesszük, talán nemzetibb, mint az a hang, amellyel el-
lélik. (Élénk tetszés.) Nálunk, Németországban hiányzik a felelősség bátorsága. Ez világosan kitűnik a gazdasági erők magatartásából kormányunk megalakításakor. (Élénk

helyeslés.)

Amikor a passzív ellenállás gondolata a reális erőviszonyokon hajótörést szenvedett, még nem bizonyult be, hogy ez a gondolat téves volt. Ez a gondolat tovább világít. Tévedtek azok, akik azt hitték, hogy a rajnai lakosság és munkásság a franciákat örömmel fogja fogadni. A Rajnánál olyan nép lakik, amely hűségben akar élni a nyomorban és szenvedésben is kitart német testvérei mellett. (Viharos tetszés.) Különösen köszönetet mondunk a rendőrtisztviselőknek, akik Düsseldorfban a legnagyobb veszedelmek közepette kötelességüket teljesítették. (Élénk tetszés.)

A kancellár ezután megemlítette, hogy az ántant a német javaslatokra nem válaszolt és hangsúlyozta, hogy Németország eléggé bebizonyította jó szándékát. Most Franciaországnak kell bizonyítást tenni, hogy valóban nem annexó a terve. (Tetszés.) *Miénk a föld — mondotta a kancellár — miénk az ország, miénk a felségjog az országban. Ez így van és így marad. (Élénk tetszés.)*

A belső megrázkódtatás
veszedelme,

Az érthető nemzeti fölizgulás a napjainkban nem szabad túrn, hogy szubverzív tendenciák belülről rázzák meg a birodalmat. Megbocsáthatatlan, ha most alkotmányjogi kérdéseket, pártkérdéseket bolygatnak, ha a népet fölhívásokkal izgatják és erőnek erejével nyugtalanságot keltenek. Amikor a birodalomban kihirdetik a kivételes állapotot, ezzel a kormány nem a maga belpolitikai helyzetét akarta megjavítani. A bajor kormánynak

A német birodalom fennmaradása forog kockán.

Hogy melyik párt van uralmon, ez csak epizód. De hogy a német birodalom fennmarad-e, ez a történelem egyik fejezete. Ha gonosztevő emberek azt hiszik, hogy izgatással és erőszakkal megrohanhatják az államot, én a magam részéről: visszautasítom, hogy ezekben a körökben a nemzeti gondolat harcosait lássam. Eleget szenvedtünk az ellenségtől. Nem akarjuk tovább ázni sirunkat. A küstrini lázadók érezni fogják a törvény szigorát. A rendkívüli törvényszék már életbelépett. Életbeléptetése és az ellentállás letörésének módja megfelelnek az ostromállapotnak. A kormány szavait tettek fogják követni. (Zajongás a kommunistáknál.) A birodalmi védőrséget, amely a küstrini puccs leverésénél megbízhatóságát fényesen bebizonyította, ki kell kapcsolni a politikai harcokból, mint ahogyan megköveteljük, hogy ő is tartsa magát távol a politikától. A birodalmi védőrség nem bizonyos pártok eszköze. (Ellentmondás a kommunistáknál.)

„A vagyon védkötelezettsége.”

Nincs rendjén, hogy egyes országok a maguk számára adókönyvitéseket kívánnak; az adó egyformán súlyosodik valamennyi országra és ott, ahol különösen súlyos, törvényes úton történik enyhítés. Alapjaiban meg kell változtatnunk a birodalom, az országok és a községek adóviszonyait. Az országoknak

szintén a kivételes állapot kihirdetéséhez kellett folyamodni.

— Kelett? — kiáltják a kommunisták. — Kahr előtt ép úgy kapitulál, mint Poincaré előtt!

Loebe elnök csendet kér.

A bajorországi helyzet.

Stresemann kancellár: Azt hiszem, hogy a bajor mozgalom, amely a Berlin elleni masirozással fenyeget, mindenképpen szükségessé tette a kivételes állapotot.

Remmele kommunista képviselőt az elnök rendreutasítja, mert ezt a kifejezést használta: Hazugság!

Stresemann: Nem lehet kétséges, hogy a birodalmi jog felette áll az országos jognak. Ez áll a birodalom részéről kihirdetett kivételes állapot tekintetében is. Miltányojuk azokat a körülményeket, amelyek a bajor kormányt olyan intézkedés igénybevételére indították, amely a bajor jogból, a bajor felségjogból magából folyik s remélem, hogy a két rendelet egymás mellett érvényben maradhat s amellett sikerülni fog a birodalom jogát is megvédelmeznünk, mint ahogy ez kötelességünk. (Felkiáltások balról: Tiszára kapituláció Bajorországgal szemben!) Érdekes, hogy a kapituláció szót hol az egyik, hol a másik oldalról hallom. Olyan idöket élünk, amikor a birodalom különböző országainak egészen különböző a gazdasági, szociális és politikai struktúrája. Ez nemcsak Bajorország esetében áll, hanem más országoknál is. Hamis kormányzati művészet lenne a birodalmat kijátszani Bajorország ellen, amellyel a jövőben is együtt kell működünk. A birodalom csak így támaszkodhatik az országok erejére. (A Ház többége helyesel, a kommunisták ezt kiáltják; Meghajlik a fascisták előtt!)

maguknak kell viselniök kiadásaiért a felelősséget és ehhez saját adóforrásokra is van szükségünk. Emellett a kiadásokat is meg kell szorítani. Nem szabad olyan törvényeket hozni, amelyek újabb megterhelést jelentenek, nem szabad újabb hivatalokat szervezni és tisztviselőket kinevezni. A régi törvényeket a közigazgatást le kell faragva. A valuta reformján szorgalmasan dolgozunk, de ez a kérdés csak akkor fog tökéletes megoldásra találni, ha maga a gazdasági élet is meggyógyul.

Döntő dolog az, hogy eloszlassuk a bizalmatlanságot az iránt a valuta iránt, amely kifelé mint fizetőeszköz nem tartható, befelé pedig legalább is vesztett fizetőerejéből. A vagyon védkötelezettségét akarjuk. (Derűtség a kommunistáknál.) Ha arról van szó, hogy a vagyon védkötelezettségét keresztülvigyük, önöknek (a kommunisták felé fordulva) nem lesz okuk, hogy ez eszme szökevényének tűntessenek fel. Azok a javaslatok, amelyeket a vagyonnak a birodalom részére való kiszolgáltatása érdekében tettem, a legmészebbmenőbbek, amit valaha a vagyonnal szemben támasztottak. Ezirányban szükségünk van az áralakításokba való beavatkozásra, mert az nálunk oly alakot öltött, amelyet többé nem viselhetünk el. (Általános viharos tetszés.) Eszközökre van szükségünk a világpiaci árakat meghaladó monopolisztikus

LEBOVITS ÉS FIA SZABÓ CÉG
ANGOL SZÖVETELI SZENZÁCIÓSÁK!
TELEFON: 874

DORIAN Filmszínház.

Ma kedden utoljára

Nagy Péter cár

Monumentális történelmi film.

Dorián-film! Rendes helyárak!

áralakulás ellen.

Graeve német nemzeti néppárti képviselő ezt kiáltja: Halljuk! Halljuk!

„Kötelességeink vannak a jövő nemzedékkel szemben is.”

Stresemann birodalmi kancellár: Graeve ur, ön oly gyakran követelte az illegális diktatúrát, hogy tulajdonképp semmi szava sem lehet a legális diktatura ellen. (Élénk helyeslés. Felkiáltások a kommunistáknál: Ön az ostromállapottal a munkások ellen akar kormányozni!) Önökön mulott (a kancellár itt a kommunisták felé fordul), hogy ostromállapot van. (Nagy zaj a kommunistáknál. Felkiáltások: Most kibújt a szeg a zsákból! Képmutató! Remmele képviselőt a „képmutató” kifejezésért másodszor is rendre utasítják.) A kivételes állapotot azok ellen a felforgató irányzatok ellen rendelték el, amelyek a birodalmat veszélyeztetik s ezek ellen a legszigorubban fogják alkalmazni. (Élénk tetszés.)

A kancellár a kommunisták állandó zajongása közepette beszédét a szavakkal végzi:

Kötelességeink vannak, nemcsak a jelenben, hanem azzal a nemzedékkel szemben is, amely utánunk következik. (Viharos tetszés a többségi pártoknál. Állandó közbeszólások és pfuj kiáltások a kommunistáknál.)

Az egész kormány lemond?

Cáfolják a változásról elterjedt híreket.

Az „Adeverul” írja: A kormány rekonstrukciójára vonatkozó döntés csak szerdán fog megtörténni, amikor a király visszatér Bukarestbe és Bratianu minisztereinek a változásokra vonatkozó javaslatát előterjesztheti.

Biztos forrásból nyert információ szerint a régi miniszterek közül csak Mardarescu hadügyminiszter és Florescu igazságügyminiszter maradnak meg az új kormányban, Sassu, Banu, Mosoiu és Cosma miniszterek távozása befejezett tény. Inculeti közmunikaügyi és Nistor vallás- és közoktatásügyi miniszter lesz, Lepadatu a közlekedési miniszteri tárcát kapja, míg Constantinescu Tankred a kereskedelmi miniszterium élére kerül.

Bukarestből jeleni a Rador: Illetékes helyen cáfolják a kormány átalakításáról a lapokban megjelent fantasztikus közléseket. Valótlannak minősítik azt a hírt is, hogy Bratianu miniszterelnök a pénteki minisztertanácsban kollégáit lemondásra szólította volna fel. A kormányban lesznek bizonyos változások, azonban a lapokban megjelent közlemények távol járnak a valóságtól.

BLUM HARISNYÁI A LEGJOBBAK!

Bratianu miniszterelnök és Mosoiu miniszter nagyváradai látogatása.

Nagyváradon lesz Románia legközelebbi egyeteme.

A nagyváradai hatóságokkal már szombat délelőtt táviratlag tudatta Mosoiu miniszter, hogy vasárnap délután Bratianu Jónel miniszterelnök külön vonaton Nagyváradra érkezik. A miniszterelnök azonban vasárnap a görög keleti katedrális alapkövetései ünnepélyén vett részt és így csak az éjjel 12 órakor érkező gyorsal jött Nagyváradra Mosoiu miniszter kíséretében.

A miniszterek az éjszakát szalonkocsijukban töltötték, majd reggel öt óra után megreggeliztek a pályaudvaron. Ekkorra már kiérkeztek az állomásra a nagyváradai hatóságok vezetői: Olteanu tábornok, Ciorogariu püspök, dr. Hodor Viktor prefektus, dr. Bucico Coriolan polgármester, dr. Hoványi Gyula jogakadémiai dékán, Catana rendőrfőnök, Sourea Valér vezető ügyész, Negulescu képviselő, Bancila stb. A miniszterek a fogadtatásukra megjelent hatósági vezető személyekkel együtt legelőször is a kadetiskolát tekintették meg. Bratianu miniszterelnök nagyváradai látogatásának célja ugyanis az volt, hogy a Nagyváradra kért egyetem ügyében vizsgálatot tartson. A miniszterelnök tüzetesen megvizsgálta a kadetiskola gyönyörű és még mindig jó karban lévő szobáit és annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy ez az épület nagyon is alkalmas egyetem céljaira. Egyben ígéretet tett arra nézve, hogy

Románia legközelebbi egyetemét Nagyváradon állítják fel.

A teológiai fakultás azonnal meg fog épülni és ezt, valamint a jogakadémiát fokozatosan egyetemmé fogják kibővíteni.

A kadetiskola után a csendőrszkolát tekintette meg a miniszterelnök. A csendőrszkolában pedagógiai intézetet akarnak felépíteni. Ezután megtekintették Kara Mihály műtermében a király szobrát, majd a város ahova az altiszti iskolát akarják áthelyezni. Bratianu miniszterelnök úgy nyilatkozott, hogy a vár egy nagyon értékes épület és az építkezésekre ki kell javíttatni.

A várból gyalog ment a miniszterelnök a nagypiacon keresztül, érdeklődött a városi árak iránt és felhívta a polgármester figyelmét, hogy

a város okvetlen csinálja meg a városarcsarnokot.

A nagypiacon felült autójába a miniszterelnök és elhajtott a lóvásártérre, ahol szintén az árak érdekelték. Utközben kédeződött a város lakosságának számarányáról, a város iparának és kereskedelmének helyzetéről, általában mindenre kiterjedt figyelmével.

Bratianu miniszterelnök és Mosoiu miniszter körutjuk végezte után fél 10 órakor autójukon mentek tovább Kolozsvárra.

Akiknek nincs

állampolgárságuk.

Intézkedést sürget a prefektus.

A román állampolgárság megszerzését az egy évvel ezelőtt kiadott megszüntető miniszteri rendelet mindazok számára lehetetlenné tette, akik külföldi utiúlevéllel érkeztek Nagyváradra és itt akartak megtelepedni. A sziguranca a belügyminiszteri intézkedés folytán ezeknek az egyelőre idegen állampolgároknak a tartózkodási engedély esetről-esetre való meghosszabbításával megadta ugyan a módot arra, hogy itt maradjanak, de a letelepülni szándékozókat egy bizonyos idő múlva törölte az idegenek névsorából. Ezek az emberek és családok így két állampolgárság között a pad alá kerültek, megszűntek „idegenek” lenni, de ugyanakkor nem lettek román állampolgárok sem. Hogy ennek a

helyzetnek milyen kellemetlen következményei vannak, fölösleges bővebben fejtegetni.

Mint nem idegenek, elvesztették jogukat arra, hogy a más államban kiállított utiúlevelükkel utazhassanak és mert a román állampolgárságot nem tudták megszerezni, nem kaphattak román utiúlevelet. Saját hibájukon tehát ide vannak kötözve, anélkül, hogy bármely állampolgárság sovány jogait élvezhetnék.

Ez az állapot több, mint egy éve áll fenn, mialatt az állampolgárságuktól megfosztottak száma többszázra emelkedett. Intézkedésekre még mindig — dacára a prefektúra többszöri sürgetésének — a kormány részéről mindelegyetlen nem történt. Az állampolgárság iránti igények százával várnak elintézésre a megyei prefekturánál, egyelőre azonban semmi intézkedés sincs arra, hogy az elintézés a közel jövőben megtörténhetik. Ennek az a fő oka, hogy egy belügyminiszteri

Nincs tovább!

műsoron csak még ma kedden az idény legizgalmasabb filmje a

Pogrom vagy a Vérvád legendája

az APOLLO moziban.

Uri fehérneműt

speciális angol és francia anyagból légszebb kivitelenben készít

Hollós

uri divat különlegességei üzlete. — Saját varrda Telefon 1045.

delet elrendelte ugyan az ugynevezett „álampolgársági bizottság“ felállítását, azonban elfeledkezett arról, hogy a bizottságnak direktívát adjon, sőt a vezető elvet sem körvonalazta a miniszter.

Dr. Hodor Viktor prefektus, aki átérzi ezeknek az embereknek áldatlan helyzetét, tegnap távirati úton fordult a belügyminiszterhez és sürgős utasítást kért a bizottság munkájára vonatkozólag. A miniszter remélhetőleg gyors intézkedéssel fogja megoldani az álampolgárság nélkül maradt százak problematikus helyzetét.

A közigazgatási tisztviselők kongresszusa.

Az erdélyi és bánáti közigazgatási tisztviselők egyesülete Kolozsváron pénteken és szombaton tartotta meg értekezését, amelyen Nagyvárad városát dr. Vostinár János főjegyző és dr. Soós István aljegyző, Bihar megyét pedig dr. Fildán Aurél tenkei főjegyző és dr. Pop Széver tenkei főszolgabíró képviselték. A kongresszuson megjelentek többsége megyei tisztviselő volt, a városok közül csupán a nagyváradi delegátusok, Kolozsvár részéről Moga tanácsos, Marosvásárhelyről pedig Dandea polgármester jelentek meg. Résztettek még Muresan kolozsvári prefektus, Tanasescu képviselő, volt belügyi államtitkár, Meles képviselő, volt prefektus és az összes megyék kiküldöttei.

A kongresszust Oarea Ilie egyesületi elnök vezette. Elsősorban általánoságban vették tárgyalás alá a közigazgatási reformjavaslatot és azt közigazgatási szempontból világitották meg, álláspontjuk főleg abban csúcsosodott ki, hogy nagyobb decentralizáció volna szükséges a megyék és községek részére, mert csakis ily módon lehet a fejlődést biztosítani. A kongresszus állást foglalt a törvénytervezet azon része ellen, mely a kihágási ügyek elbírálását ki akarja venni a városok kezéből és a bíróságok hatáskörébe akarja utalni, ugyanis a kihágási ügyek csak úgy intézhetők el érdemi módon, ha azonnal tárgyalás alá veszik őket, ezt pedig kizárja a bíróságok nehézkes ügymenete.

A kongresszus keveset foglalkozott a városok kérdésével, egyrészt, mert ezt a polgármesterek temesvári kongresszusán tárgyalták, másrészt pedig, mivel csak mindössze három város képviseltette magát. Így inkább csak a megyék kérdésével foglalkoztak. Pontiról pontra megtárgyalták azokat a törvényjavaslatokat, melyek módosítására nézve javaslatokat óhajtottak tenni. A módosító javaslatokat összefoglaló memorandum megszövegezésére öttagú bizottságot küldtek ki.

A nagyváradi delegátusok a tanács megbízásából tanulmányozták a kolozsvári anyakönyvi hivatal ügyvitelét. Mint ismeretes, a tanács azt szeretné, hogy miután az anyakönyvi hivatal állami intézmény, tisztviselőit az állam fizesse. Azonban Kolozsváron is ugyan a helyzet, hogy csupán az anyakönyvvezető állami hivatalnok, a beosztott tisztviselőket pedig a város fizeti. Így tehát Nagyváradon is legfeljebb arról lehet szó, hogy az anyakönyvvezető állami tisztviselő legyen. Dr. Soós István ezirányban legközelebb javaslatot fog tenni a városi tanácsban.

A kolozsvári görög keleti katedrális alapkövetélteli ünnepélye.

Károly trónörökös és a kormány tagjai Kolozsváron.

Kolozsvárról jelenti a Rador: Tegnap délelőtt ment végbe ünnepélyes külsőségek között a görög keleti katedrális alapkövetélteli Károly trónörökös, Bratianu miniszterelnök, Mosoiu közlekedésügyi miniszter, Florescu igazságügyminiszter és Timen moldvai metropolita jelenlétében. A vendégeket hozó külön vonat délelőtt háromnegyed 11 órakor fu ott be a kolozsvári pályaudvarra. A vendégek fogadtatására megjelentek a pályaudvaron Petala tábornok, Muresan prefektus, Utalea primar, Popovici rendőrprefektus, Isacu Emil, Hosszu CFR igazgató, Peter Julian marosvásárhelyi prefektus, Xeni Valer tankerületi főigazgató és a katolikus egyházak képviselőiben dr. Zombory László.

A ünnepélyes fogadtatás közben Barland György nevű vadász, egy fiatal szarvaszt ajándékozott a trónörökösnek. A fogadtatás után a vendégek az ünnepség színhelyére hajtottak. Az épülő katedrális körül több ezer ember várta a magas vendégeket. Az ünnepség Te Deummal kezdődött, amelyet fényes papság élén Balan erdélyi metropolita és Iván püspök celebráltak. Az ünnepségen résztvettek még Ferencz József unitárius püspök, Nagy Károly református püspök, a katolikus egyházak képviselőiben Zombory László, Goldis László az Astra képviselőiben és Goga Octavian.

A szentmise után Károly trónörökös, a kormány jelenlevő tagjai, a város és a megye képviselői a papsággal leszállottak a cementlapon nyugvó alapkövőhöz, amelyet egyházi énekek éneklése közben beszánteltek, majd a polgármester által kiállított alapítólevelet írták alá. Az alapkö elhelyezése után az összes résztvevők a diszes emelvényen foglaltak helyet, majd megkezdődtek a beszédek.

Elsőnek Balan metropolita beszélt és ismertette a nap jelentőségét. Utána Károly trónörökös emelkedett szólásra és eljénzésből gyakran félbeszakított beszédében harmonikus együttműködésre szólította fel az egyházakat. Timen moldvai metropolita az egyház üdvözlését tolmácsolta, majd Banu kultuszminiszter a kormány nevében beszélt. Ezután Lepedatu országgyűlési képviselő, az építési bizottság elnöke ismertette a katedrális felépítésének történetét. Lepedatu beszéde közben kedves epizód történt. Két román nemzeti ruhába öltözött kislány felment az emelvényre és egy röpcédulát adott át a trónörökösnek, aki azt mosolyogva olvasta el, majd átnyújtotta Banu kultuszminiszternek. A röpcédula a kolozsvári román opera tagjainak jankiállítását tartalmazta. Banu miniszterre a röpcédula tartalma nagy hatást tett, ami csak fokozott az a körülmény, hogy amikor az egybegyűlt előkelőségek elhagyták az ünnepély színhelyét, a tömegből kiáltások hallatszottak a miniszter felé: „Tartsa meg a kormány a román operát.“ Lepedatu felszólalása után beszéltek még Goldis László az Astra nevében és Utalea polgármester.

Délután egy órakor Iván püspök rezidenciájában és a prefektúrán recepció volt. Két órakor a Newyork-ételmében közeled volt, amelyen az idegen egyházak képviselői is résztvettek.

Az ebéd végeztével Bratianu miniszterelnök résztvevett a kolozsvári liberális pártkör felavató ünnepségén, Károly trónörökös pedig a szamosfalvai repülőteret látogatta meg. A délután folyamán a vendégek résztvettek a román színház diszlocálásán. Este Bratianu

miniszterelnök és Mosoiu miniszter Nagyváradra utaztak, Károly trónörökös pedig hat főig Kolozsváron marad, ahol Petala tábornok vendége lesz.

Halálra sujtotta az áram életmentés közben.

Tűz a Beöthy Ödön-utcán.

Halálos végű szerencsétlenség történt szombaton éjjel a Beöthy Ödön-utcán levő Rozenberg József fele szatócs üzletben. Éjszaka egy óra tájban Ritter Jenő, az Ulmann-cég raktárnoka, aki akkor tért haza, észrevette, hogy Rozenberg üzletében tűz van. A lángok akkor már teljesen beborították a bolthelyiséget, fojtó füst gomolygott ki az átízzott vasredőny résein. Ritter átlátva a veszély nagyságát, első sorban is a nyugodtan alvó Rozenberg-családot akarta megmenteni. Habozás nélkül betörte a háószoba utcára nyíló ablakát és bemászott. Tíz perc alatt a család minden tagja kint volt a veszélyes, füsttel fulladásig megtelt lakásból. Ritter azonban bentmaradt és segített menteni az akkor már megérkezett tűzoltóknak.

Ekkor történt a szerencsétlenség. Ritter Jenő észrevette, hogy a lakás villanyvezetékének szigetelője is ég, ami a szoba butorizátát fenyegette. A bátor ember egy vasruddal akarta a vezeték továbbégését megakadályozni. A ruddal rácsújtott a villanydrótra és a következő pillanatban hangos kiáltással megmerevedett. A magas feszültségű áram magához rántotta és fogva tartotta. Mire észrevették és a vezeték elvagták, már alig volt benne élet. Beszállították a Bihar megyei Kórházba, de utközben meghalt. Az üzlet menthetetlenül porig égett.

Ritter Jenő szegénysorsu, többgyermekes családja iránt városszerte osztatlan részvét nyilvánul meg.

Pollermann-hangverseny.

Megjelent a koncert-évad első fecskéje — sasszárnyakkal. Beethoven légkörének olyan magasságaiba vitte Pollermann Aranka tegnapi hallgatóit a Kereskedelmi Csarnok nagytermében, amilyen magas szárnyalásra képtelennek gondolták őt a hitetlenek, az irigy gáncsvetők, kik tavaly kizárólag a technikáját voltak hajlandók elismerni. Pedig ez a helyes fejlődési folyamata minden igazi művészleleknek: először a dologi készséget elsajátítani s ha az megvan, csak akkor keresni az elmélyülést. A multban tényleg kissé szeszélyes játékmódorának nyomát sem láttuk a Händel-szonáta stilszerű interpretálásában. Boldog az a művész, kinek oly nagy temperamentum jutott osztályrészül, hogy azt csak hosszú évek fegyelmezésével tudja öntudatosá tenni. De akkor aztán másképpen is szól a hegedűje, mint azé, akinél a temperamentum sem egyéb felvett póznál.

A Beethoven-játékában még észlelhető ugyan némi tulkapás, de nem a hegedű tulajdonképpeni súlyos szerepében, hanem ellenkezőleg, olyan részleteknél, ahol a komponista ugyyszólván csak azért juttatott a szólólistának valami jelentéktelen, dekoratív jellegű kis motívumot, hogy ne unatkozzék, mialatt a zongorás témát játszik. Az ilyen foszlányok erőyes kidomborítása kissé zavarta a lassu tétel gondolatmenetének tisztaságát. Ha nem a pajzán utolsó tétel teljes pompájában érvényesült ugy Pollermann, mint Fischer erőteljű duzzadó, mégis finom, jól diszponált, sőt ihletett játéka révén. Kevés olyan hegedűs van a világon, aki a zeneirodalom eme kiemelkedő alkotá-

Legelőcsőben
és legszebben
fest, tisztít
az

UNIO

gőzmosógyár Cluj-Kolozsvár
Calea Regele Ferdinand 132.
Lloyd 1025

RENAISSANCE

S. A. Áruháza

Rákóczi-ut 2. sz. (Bazár-épület)

Szönyegeken nagy választék! Versenyen kívüli árak!

Értesítjük tisztelt vevőinket, hogy az őszi szezon összes újdonságai az eddig is elismert mélyen leszállított árban kerülnek eladásra.

sát: Beethoven egyetlen hegedűkoncertjét — melyhez Joachim írta a létező legnehezebb kadenciát — jogos önbizalommal pódiumra meri vinni. Hálás is volt a közönség e világvárosi eseményért.

A műsor második felének kisebb darabjai a technika legfelsőbb fokmérői voltak; nem is tévesztették el hatásukat.

A Händel-korabeli zongoránál Fischer Ervin remekelt. — y.

A tábla döntött a Reinitz-ügyben.

Reinitz Jakab letartóztatásban marad. Feleségét szabadlábra helyezik.

A nagyvárad királyi tábla tegnap döntött Reinitz Jakab ismert bűnügyében. Megírtuk, hogy Reinitz a szatmári vizsgálóbíró-ságnak a letartóztatást elrendelő végzése, valamint a vádtanácsnak az előzetes letartóztatást meghosszabbító határozata ellen felebbezést nyújtott be. A királyi tábla tanácsa, melynek tagjai Ille Andor elnök, dr. Candrea János előadó, bíró és Domokos László szavazóbírók voltak, az iratok alapos áttanulmányozása után úgy döntött, hogy helyben hagyja a szatmári vizsgálóbíró-ság Reinitz Jakab előzetes letartóztatását elrendelő végzését és helyben hagyja a letartóztatásnak 15 napon túlvaló meghosszabbítását a nyomozás befejeztéig.

A tábla az iratokból megállapította, hogy Grósz Hermann esetében alapos gyanu látszik fenforogni Reinitz bűnössége ellen, amelyben Grósz Hermann halála kétségkívül erőszakos módon következett be és holttestét olyan helyen találták meg, amelynek közelében vele együtt Reinitz Jakabot látták. De azonkívül Reinitz egész egyénisége, előlétele megerősíti azt az alapos feltevést, hogy Grósz Hermann erőszakos halálában része van, mert az iratokból megállapítható, hogy régebben pénzhamisítással és hamis pénz forgalombahozatalával is foglalkozott, vagyis a pénzszerszénél nem válogatja az eszközöket. Azonkívül az eddig megejtett tanúkihallgatások is mind Reinitz bűnössége mellett szólnak.

Ellenben elutasította a nagyvárad királyi tábla büntető tanácsa a szatmári ügyészségnek Reinitz Jakab feleségének szabadlábra helyezése ellen előterjesztett felebbezését, mert Reinitzné bűnössége mellett az iratokból megállapíthatóan eddig semmit bizonyítva nem látott.

A tábla döntését 1319—923. szám alatt tegnap vissza is küldték a szatmári vizsgálóbíró-ságnak.

Saját érdekében keresse fel

Hajnal és Rózsa

áruházát Josif Vulcan-utca 1. sz.

Női szövet, kabát, posztók, valódi rumburgi vásznak, Damaszt asztalneműek, finom sifonok, vásznak, bélésárúk, függöny és ággyerítőre selyem Tüször és sok ezerféle cikk érkezett.

Nagy paplanraktár! Nagy paplanraktár!

Zsák

Zsineg

NAVAS DEZSÓ
TIMISOARA

Ponyva

Kötelgyár
Lugoson

HIREK

Képzelt utazás Váradon.

Az álom vonata befutve,
Már indul ködön, siron át,
A zord jelenből menekülve
Keresi elhagyott honát:
Megy, zakatol a drága multba,
Mely északfénnyel várja már,
Ó, régi versek háboruja,
Száz égbenyuló — kártyavár!

Megyünk, poroszkálunk az éjben,
Várad szent éje, mámoros,
Fölzendül vén ivók zenéje,
Hol a magyar bánat toroz.
Adyval állunk ősi vártán
S új barrikádon: dül a harc,
S a fajtánk balga pusztulásán
Jövőbe sir az új panasz!

És Léda jö és Anna is vár
S borunkban könny és vér ragyog,
Álmunk dicső és sorsunk hitvány,
Költők vagyunk mi s magyarok,
A temetők megálljt riadnak,
Fejfák között vísz már csak út,
S vonatunk véres virradatba
Egy óriás, bús sirba fut!

(Szeged, 1923.)

Juhász Gyula.

* Bratianu miniszterelnök a felsőbányaiak tárlatán. A Nagyváradon tartózkodó Bratianu Jonel miniszterelnök tegnap délelőtt Mosoiu miniszter kíséretében meglátogatta a felsőbányai piktorok kiállítását. A miniszterelnök és a közlekedésügyi miniszter hosszan elgönyörködött a négy kiváló magyar művész képeiben és rajzaiban. A kiállítás a kormányférfiak látogatásától eltekintve is a műértő közönség állandó érdeklődésének örvend. Az új és nemes törekvéseket reprezentáló képeknek, melyek a lehigadt, abszolút művészet visszatükrözői, állandóan sok nézője van, aminek legjobb bizonyítéka, hogy eddig számos vászon talált vevőre. A Simon-féle régiségkereskedésben lévő kiállítás még néhány napig marad nyitva.

* Megnyílik október végén a protestáns árvaház. A protestáns jótékony róegylet vasárnap délután 5 órakor tartotta Sutyok István és Papp Dezsőné elnökle alatt közgyűlést, melynek egyetlen tárgya az árvaház megnyitásának kérdése volt. Sutyok István püspök bejelentette, hogy a megnyitást október 31-re tervezik, egyelőre, míg anyagiakban meg erősödnek és alkalmas helyet találnak, csak szerény keretek között. Az árvaházba, melyet a református tanító-nőképző internátusában helyeznek el, egyelőre csak tíz fiút vesznek fel, akikre egy felügyelő fog gondot fordítani. A közgyűlés tudomásul vette az elnökség előterjesztését és a további részletek elintézését a választmányra bízta.

* A káptalan gyásza. A nagyvárad latin szerzetes káptalanának gyásza van. Csapongyi Ignác címzetes prépost kanonok tegnap reggel 83 éves korában hirtelen meghalt. Az elhunyt főpap temetése holnap, szerdán délelőtt háromnegyed 9 órakor lesz a Káptalan sor 21. sz. gyászházából. A székesegyházban tartandó gyászmise után az olaszii temetőben helyezik örök nyugalomra.

* Az új héber óvónő megérkezett. Felkértek a szülők, hogy ma, kedd délelőtt fél 10 órakor lehetőleg személyesen szíveskedjenek gyermekeikkel az új tanév

megnyitásánál megjelenni. A kiváló tehetségű tanítónő kurzust kíván felállítani felnőtt hölgyek számára, akiket ez uton kér föl, hogy naponta délután 3 órától szíveskedjenek nála személyesen a General Mosoiu (Kert)-utcai óvoda helyiségében felvételre jelentkezni.

* A miniszterelnök régiséget vesz. Bratianu Jonel miniszterelnök szenvedélyes régiséggyűjtő. Nagyváradra érkezése után legelső útja a Simon-féle műkereskedésbe vezetett, onnan pedig a nagypiac-téri ugynevezett ócskasorra autózott. Végig járta az ócskásokat és megállt az egyik asszony előtt, akinek a portékái között két régi gyertyatartó is volt.

— Hogy adod ezt a két gyertyatartót? kérdezte a miniszterelnök.

Az asszony a kisretről látta, hogy nagy ural van dolga.

— Hatvan leu a kettő — mondotta nagy zavarában.

Másnak bizonyára százra tartotta volna.

A miniszterelnök benyúlt a zsebébe, kivett két darab 20 leuest és szó nélkül átadta az asszonynak. Az asszony? Az pedig szó nélkül elfogadta.

Mindebből pedig az következik, hogy a gyűjtő — legyen bár miniszterelnök — csak jól szeret vásárolni.

* Orvosi hír. Dr. Costa Romulus szülész és nőorvos rendeléseit str. Episcopul Ciorogar (Uri-utca) 11. sz. alatt újból megkezdte.

Dr. Hevesi Béla belgyógyász, a vérbetegség szakorvosa rendelését Piata Unirii (Szent László-tér) 16. sz. alá helyezte át.

* Kiskereskedők választmányi ülése. Folyó hó 10 én délután 3 órakor a Kereskedelmi Csarnokban a kiskereskedők szakcsoportja a záróra rendezése és több fontos egyesületi ügyek napirenddel választmányi ülést tart, kérjük a tagokat saját érdekében okvetlen megjelenni. Az elnökség.

* A Magyar Általános Hitelbank nagyvárad fiókja tudomására hozza az érdeelt nagy és kiskereskedőknek és cukorfeldolgozó vállalatoknak, hogy az Oficiul de vanzare al Zaharului, bucuresti képvisletét Oradea-Mare és Biharmegye területén való cukoreladásra megkapta. Az intézet cukorosztálya készséggel áll felvilágosításokkal az érdeelték rendelkezésére.

* Asztalosiparosok gyűlése. Felkérjük az Ipartestület kötelékébe tartozó összes asztalosiparosokat, hogy folyó hó 10 én, azaz szerdán délután fél 6 órakor rendkívül fontos ügyben tartandó közgyűlésre az Ipartestület helyiségébe teljes számban és okvetlenül megjelenni szíveskedjenek. Az Ipartestület Elnöksége.

* Nagy Endre a Bonbonnierben. Szerencsés hete van a Bonbonnier-kabarának. Nagy Endre, az európai híró és konferransziór, aki már egymaga is biztosítja a zsufolt házakat, meg a darabok, Kegyelmes uram, mely a kabaré irodalom remeke, valamint „A szellem” című komédia, harsogó kacagást keltenek. A világvárosi attraciók és a sláger szlós számok csak fokozzák a sikert. A „Bar”-ban remek parkett műsor van.

* Dr. Antal Miklós orvos, a munkásbiztosító pénztár Ujváros déli kerületének orvosa, Piata Unirii (Szent László tér) 16. sz. alól Str. Jorga (Zöldfa u.) 21. sz. alá költözött. Kékfénykezelés.

* Makkabea—Egyetértés bajnoki mérkőzés lesz vasárnap délután 4 órakor.

* A férfi-szabó iparosokat értesitem, hogy az őszi évadra raktáramat BÉLÉSÁRUKBAN dusán felszereltem, melyeket meglepően olcsó Engross árakban árusítok. SZÉKELY posztó- és bélésáruháza Avram J-utca 5. szám.

* Ha angolul akar tanulni, vegyen Schidlof nyelvtant a Központi Ujságirodában.

Kereskedők figyelmébe! Megnyílt az ujonnan berendezett

„TEXTIL IMPORT”

angro áruház Oradea-Mare Str. Nicolae Jorga 6. (Zöldfa-utca)

Óriási választék érkezett Ho-

senzeugok, vásznak, frenchek,

Molinok, férfi szövetek stb.

(*) „Nagy Péter cár“ — Dorian-film-színház. A turini filmkiállítás első díjat nyert „Nagy Péter cár“ című monumentális történelmi dráma már csak ma, kedden látható a Dorian-filmszínházban. A legismertebb és legkiválóbb filmszínészek, Emil Jannings, Bernhard Goeizke és Dagny Servaes alakítják a főszerepeket. Az izgalmas meséjű és pazar kiállítású Dorian-film az 5. 7. és 9. órási előadásokon kerül színre. Rendes helyárak!! A kedvezményes jegyek ma érvényesek.

Közgazdaság

Tőzsdei jelentések

Zürich, okt. 8. Zárlat: Berlin 00000075, Amsterdam 21975, Newyork 559, London 2543, Páris 3360—, Milánó 2540, Prága 1665, Budapest 003, Bukarest 25750, Belgrád 645, Varsó 0007—, Bécs 00078³/₈, Bélyegzett —.

Bukarest, október 8. Zárlat. Devizák: Páris 1285—, London 990, Newyork 217—, Róma 980, Zürich 38—, Prága 640, Wien 31—, Budapest 128.

Valuták: Márka —, angol font 985, francia frank 1290, svájci frank 3850, lira 975, dinár 235, dollár 222, osztrák 31, magyar 70, szokol 635.

Budapest, október 8. (Zárlat.) Páris 1150—1216, franc. frank 1165—1231, Prága 573—617, Belgrád 223—237. A többi kurzusok változatlanok.

A budapesti értékpapírpiacon zárul

Budapest, október 8. Magyar Hit 757000, Osztrák Hit. 143000, Ang.-Magyar 125000, Lezárt 105000 Agr —, Magy.-Olasz 47000, Aru és érték —, Hazaibank 200000, Salgótarjáni 595000, Rimamurányi 148000 Köz. 24000, Déli vas. 128000, Államv. 425000 Hermes 88000 Ingatlanbank 400000, Forgalmib. 50000 Kereskedelmibank 1220000, Bosnyák Agr. 60000, M. Alt. Takpénztár —, Hazai Takarékpénzt. 3800000, Borsod-Miskolci gőzm. 245000, Concordia gőzm. 101000, Első budapesti gőzm. 237000, Gízella gőzmlom 62000, Hungária gőzmalom 104000, Beocsini 1050000, Eszaki-m.-országi —, Eszt.-Szászvári 430000, Felsőmagyarországi 825000 Drasche 560000 Magnezit 3200000, Alt. Kőszénbánya 283000, Urikány Zsilvöl. 1350000, Adr. 125000, Atlantic 70000, Levant 775000, Tröszt 143000, Csáky 58000 Fegyvergy. 1600000, Ganz-Dan. 5400000 Ganz Villamoss. 2150000 Lang 165000, Lipták 38000, Schlick-Nichon 125000, Osztrák Gázizzófény 705000 Baróti 20000 Egyesült izzólámpa 510000, Guttm. 650000, Klotild 120000, Magy. cukor 3600000, Ostermelő 248000, Gummigyár 200000, Magy. vasút —, Nasici —, Neuschloss-Lichtig 16000, Országos fa 540000, Rábai olaj 81000, Slavon. fa 93000, Angoi bank —, Teudloff Dittrich 103000, Egyesült fa —, Wörner 29250, Lignum 117000 Zabó-lai 154000, Keresked. és Hitel 28000, Egyes. Takarékpénzt. 300000 Rössemann 70000 Schuller 88000, Papirip. —, Boni 120000, Malomsoky 18000, Zentároskányi 200000, Rézb. 208000, Aegis 49000 Földhitelb. —, Merkurbank —, Merkurfa —, Viktória gőzmalom 29500, Oceán 40000, Pálfalvi üveg —, Koburg 48000 Dan. 132000 Glob. —, Marosvásárhelyi ptr. 140000, Bvárosi 45000, Győrfy 90000, Flora 175000, Brsodi 285000, Műtrágya —, Karton 205000.

Budapest, október 8. A szombati magánforgalomban a következő árfolyamok fordultak elő: Angol-Magyar Bank 122000, Földhitelbank 380000, Egyesült budapesti fővárosi 340000, Szlovén Jelzálog 46000, Magyar Hitel 710000, Osztrák Hitel 155000, Kereskedelmi Bank 1200000, Pesti Hazai 3300000, Budapesti Gőz 220000, Magnezit 3250000, Kőszén 2700000, Salgó 610000, Ganz Danubius 32000000, új 5500000, Ganz Villamossági 2700000, Fegyver 1400000, Rima 154000, Baróti 20000, Izzó 500000, Szövő-kötő 70000, Spódium

350000, Hungária Műtrágya 210000, Karton 170000, Cukoripar 3500000, Ostermelő 260000, Vasutforgalmi 220000, Georgia 1700000, Mezőhegyesi 335000, Stummer 1500000, Ofa 540000, Szlavónia 87000, Viktória butor 20000, Zabó-lai 150000, Atlantika 67000, Déli vasút 138000, Nova 130000, Államvasút 420000, Tröszt 130000.

Este 8 órakor j lentik: Az esti magánforgalom ban barátságos volt a hangulat, A legtöbb részvény iránt érdeklődés mutatkozott, de áru alig került a piacra. A következő névleges árfolyamok fordultak elő: Magyar Hitel 712000, Kőszén 2700000, Kereskedelmi Bank 1170000, Földhitelbank 370000, Mezőhegyesi cukor 340000, Georgia 1500000, Cukor 3500000, Salgó 605000, Acél 280000, Rima 152000, Osztrák Hitel 152000, Nova 130000, Horvát Jelzálog 46000, Pesti Hazai 3400000, Déli vasút 136000, Tröszt 130000, Atlantika 66000, Baróti 20000, Spódium 340000, Izzó 500000, Stummer 1450000, Ofa 565000, Malomsoki 18000, Guttmann 700000, MFTR 380000, Levante 875000, Karton 170000, Goldberger 96000, Budapesti Sör 230000, Lámpa 250000. A pénz kamata prompt 2 százalék. A legközelebbi kasszanapra még nem történt kötés.

Egy operett története.

Regény a „Nagyváradai Napló“-nak.

Irtá Zsoldos László. 161

XLVIII. FEJEZET.

Ollárék pompásan elhelyezkedtek Máramaroszigeten.

Nem hiába magyarázta Mátyás ur az élete párjának a vonaton, hogy úgy fognak élni százhetven koronából, mint valami kiskirályok, hát igaza is volt.

Valóság ugyan, hogy a kiskirályok nem szoktak kilenc gyerekes foltozó csizmadiánál udvart ütni, mint a hogy Tecsődy vándortársulatának az új karmestere tette. A Divaszínház volt hegedűse ugyanis nem találván alkalm.sabb szállást, a sugó ajánlatára feleségesül bekértélyozta magát Cibak János csizmadia uramná, a kit más néven városzerte egyszerűen csak a „mindig jobban“ mesternek neveztek.

Ennek az elnevezésnek rövid, de kedélyes története volt. Cibak János uramat tudniillik nyolc neveletlen gyerekkel és nagy nyomorúsággal áldotta meg az Isten. Ráadásul még a felesége is olyan házsártos, civakodó természetű asszony volt, hogy más csizmadia mester régen elkergette volna a háztól. Cibak mester azonban nem ilyen fá-ból faragódott. Neki hiába pörlekedett reggeltől estig a felesége, hiába bömbölt körüllette, többnyire tejért, meg kenyérért, a nyolc gyerek és hasztalanul keresett olyan keveset a csizmafoltózással, hogy alig birtak belőle megélni, a derék csizmadia mindig elégedett volt. És, ha valaki, — eleinte, a mikor még nem ismerték a szokását — csak úgy szokásból, később, (mikor már tudták) pusztán mókából is azt kérdezte tőle, hogy:

— No, szomszéd, hogy van, hogy van? — Cibak János u.am nagyot fohászzkodott, az égre, vagy föld alá a mestergerendára vetette a jámbor szemét és úgy fujta ki a száján a gyér bajsza alatt, mint a füstöt, a választ:

— Hát köszönöm a szives kérdését, kedves szomszéd (vagy tekintetes uram), hál Istennek, mindig jobban.

Lézenghetett ő kelme napokon át munka nélkül, szidhatta a felesége, akár a bokrot, Cibak ursm válasza erre a kérdésre, hogy: „hogyan van, szomszéd?“ — mindig és változatlanul így hangzott, hogy:

— Hál Istennek, mindig jobban.

Mindig jobban. Mindig jobban. A szegény foltozó csizmadiának a tőszomszédságában nyitott műhelyt egy rendes csizmadia, úgy, hogy a mi János mesterünknek most már még kevesebb munkája akadt. De azért nem panaszkodott. Legföljebb több pálinkát ivott valamicskével és a hogy így elüldögélt a korcsma asztalánál, legföljebb neki-neki-busult néha egy pillanatra:

— Hejh, rossz csillagok járnak, urak, rossz csillagok járnak!

Hanem aztán, mintha maga is elröstellte volna magát a kifakadásáért, megint csak

főlpislantott a gerendára, meg a gerendáról leőgaszkodó homályos petróleumlámpára és nagyot fohászzkodott:

— De azért hál Istennek csak megvárjunk valahogy. Hál Istennek mindig jobban. Mindig jobban. Mindig jobban.

Meghalt szegénynak a feleség. Már ott volt a nyolc árvájával egyarában.

— No, szegény szomszéd, — szilította meg valaki részvétellel vagy egy hónap múlva a temetés után — magának is befőlgzett a mióta meghalt az asszony.

A csizmadia szomorúan bámészkodott maga elé.

— Hát bizony, — szólott; és panaszkodni kezdett ennyiben abba is hagyta a modort.

(Folyt. köv.)

NYILTÉR.

Óvás egy zsaroló nyilatkozata ellen.

Tudomásunkra jutott, hogy a Tűz kiadó bécsi folyóirat ellenünk egy nyilatkozatot akar elhelyezni a romániai lapokban, melyben mániai üzletfeleinknek körlevelet akar küldeni, melyekben aljas és szemézsédítő vádakkal igyekezik a mi becsületeinkkel úgy Romániában, mint a szomszédos államokban elért üzleti jóhírnevünkre elhomályosítani.

A Tűz kiadóhivatalának ez egy újabb zsarolási kísérlete ellenünk, melyet mi több ízben próbált érvényesíteni velünk szemben, de hasztalanul. A Tűz kiadóhivatala, illetőleg ennek megbízottjával mi, akik lapunk Romániában terjesztettük, még március 21-én teljesen leszámoltunk és az elszámolás összegét a kezünkben levő nyugtá szerinti kifizettük. Ugyanekkor a kiadóhivatal megbízottjának tudtára adtuk, hogy a p. terjesztését továbbra nem vállaljuk.

Az elszámolás helyességét és a p. terjesztését a „Tűz“ kiadóhivatala igazolta. Később újlag, több ízben próbált rábírnunk minket arra, hogy a lap romániai terjesztését ismét vállaljuk. De mi leveleinkben erre kijelentettük, hogy erről szó sem lehet a lap terjesztésére eleget ráfizettünk.

Később, amikor látta, hogy mind erősebb ködés hiábavaló, egy goromba, szentelencs hangu levelet írt, melyben szerette volna tőlünk kiprécseini az el nem adott lap példányok árát is, holott rendes könyvkereskedő szokás szerint a kiadók kötelesek a nyomtatványosoktól a visszamaradt példányokat átvenni. Ezt a jogtalan pénzszerzési kísérletét saját aláírásu nyugtájukra hivatkozva, ismét utasítottuk és a zsaroló, goromba levélre mi azt válaszoltuk, hogy a nálunk hagyott megmaradt lapokat (remittendát) vigyük el, mi azokért felelősséget nem vállalunk, s saját lapunk, de ha még olyan gorombán is próbálnák zsarolni, sem tehetünk eleget manővereknek. Az elszámolás másolata kezünkben van, ennek alapján a bűnvádi feljelentést tegyék tük e zsaroló lapvállalat ellen.

Egyébként az elszámolásról hivatkozott hiteles közjegyzői okiratot készítettünk, melyet a romániai lapokban eredeti formájában igazságunk bizonyítására közzé fogunk tenni.

Központi Újság és Jegyrodalom
Oradea-Mare.

PUTNOKY

MAGYAR-ROMÁN

SZÓTAR

legújabb bővített kiadása (600 old.)

Kapható a KÖZPONTI ÚJSÁG- ÉS JEGYIRODALMAKTÓL

Miért nem iszol Gottschlig-rumot?

* A „Die Dame“ októberi száma a „Rekord“ 10-es száma és a „Legujabb Divat“ 9-es száma megérkezett és kapható a Központi Ujságíródában.

* Revue des Modes francia divatlap ára 30 lei a Központi Ujságíródában.

Árverési hirdetés.

Közhírré teszem, hogy egy oradea-marei cég kérelmére, a fizetésben és átvételben késedelmes adós kárára, költségére és veszélyére megartandó nyilvános árverésen 1923 évi október hó 9 ik napján délelőtt fél 12 órakor Oradea-Mare, Str. Coloman (Rimánóczy-utca) 3 szám alatt levő hivatalos helyiségben a legtöbbet ígérőnek készpénzért, esetleg a kikiáltási áron alul is, de mindenféle szavatosság kizárásával, el fog adni egy tömegben:

66 (hatvanhat) léda levélpapír és boríték. Kikiáltási ár 600000 leu.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10 százalék, azaz 60000 leu.

A vételár azonnal fizetendő.

A vételi illetéket a vevő köteles fizetni. Oradea Mare, 1923 október 8-án.

Dr. Hărăgus
notar public — kir. közjegyző.

Szőlősgazdák figyelmébe!!

Kiprészelt szőlőtörkölyt legmagasabb napi áron beváltunk Calea Victoriei (Kolozevári-utca) 7. sz. alatt.

Uj szücsüzlet.

Bodnár Lajos
Zöldfa-passage.

Legjutányosabb készítése mindenmű szücsmunkálatoknak.

Hirdetés.

F. é. október 17. és 18-án Ceica (Magyarország) községben állatfelhajtásos és árucikk országos vásár fog tartatni.

Dai Ceica, la 30 Septemvre 1923.

Primaria.

„CARMEN“

hölgyfedrászat és manicur-terem
Piata Unirii (Szent László-tér) 5. sz.

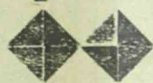
Különféle hajmunkák készítése. Paróka megrendelésre vidékre is pontosan szállíttatnak. — Olcsó abbonálások!

Fehérnemű tisztítók, szállodák, vegytisztító intézetek!

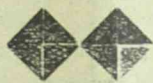
2 darab ujszerű állapotban levő vasológép jutányos áron eladó. Cim „Rador-Publicitate“ Arad, Str. V. Alexandri 1.

Bermann

fehérnemű áruház
Sas-passage

Biharvármegye egyedüli kizárólagos fehérneműáruháza.

Fehérneműek

mindenki részére úgy készen, mint mérték után saját üzemenben készülnek.

Babakelengyék

mindenizlésnek megfelelőleg.

Harisnyák

közvetlen behozatala; minden minőség és áron nagy választék

Vásznak és ingzephirek

gyári lerakata elsőrendű minőségben, különösen olcsó árakkal

Szövet

különlegességeink elismert legjobbak és a legolcsóbbak. — Dús választék!!!!

HAVAS és GRÜNFIELD posztókereskedők str. Josif Vulcan 4.

Vásároljon a termelőnél

GYAPJUIPAR Rt. Str. Regele Ferdinand 13

A gyár összes termékeinek lerakata. Eladás szigorúan szabott gyári áron.

Telefon 16-63. Sürgőnycim: Fonal.

Iparvállalatok, mezőgazdák és kereskedők fehér szózt

szalonnát

2—4 táblásig I-a olvasztott disznósírt, füstölt, paprikás stráf szalonnát napi áron alul beszerezhetik

HERCZ IMRE cégnél Str. Vlahuta (Szt János-u.) 32. Telefon 4-38. Alapított 1911-ben.

Női Jumperek

harisnyák, női divatruhákat nagy választékban érkeztek

az „OLD ENGLAND“-ba SRADA REGELE FERDINAND

BUTOROK

gyönyörű ebédli, topolya, teleháló és több masszív hálóberendezések állandóan raktáron a legjobb kivitelben, mélyen leszállított olcsó áron kaphatók

Veress Antal asztalos

Str. Matei Corvinul (Balthyáry-utca) 4.

Sikkes

Modelkalapok

érkeztek

Kondor Dezsőné

kalapszalonnájába Str. Episcopiei Ciorogar (Uri utca) 15. szám.

Divatlap után bármilyen facont készítenek.

Norddeutscher Lloyd

F. MISSLER

Bréma—Amerika

Az utazást teljesen újjáépített hajóinkkal tesszük lehetővé, melyekben a harmadosztály is elegánsan berendezett kabinokból áll 2 és 4 személy számára. Elsőrangú német konyha. A hajókon magyarul és németül beszélnek. Díjtalan tájékoztatás.

NORDDEUTSCHER-LLOYD

Nagyromániai vezérképviselő:

BUCURESTI, Calea Grivitei 130. Bejárat Polizu-u. sarkán (Bratu-szálloda alatt) és ennek fiókjai:

ORADEA-MAR, Bulevardul REGELE FERDINAND No. 7.

Telefon: 8-26 9-88.

(A hivatalos menetjegyirodában) Sürgőnycim: MENEJEGYIRODA

Ugyanott vasuti jegyek kiadása úgy bel-, mint külföldre

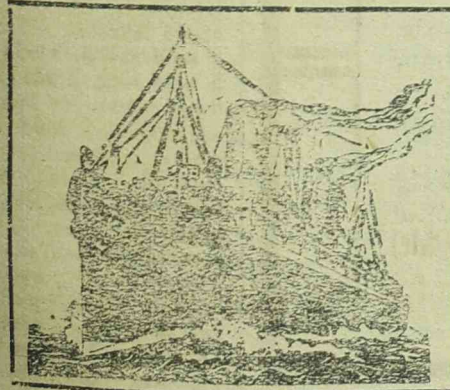
TIMISOARA,

„Korona-Szálloda”, vasutal szemben.

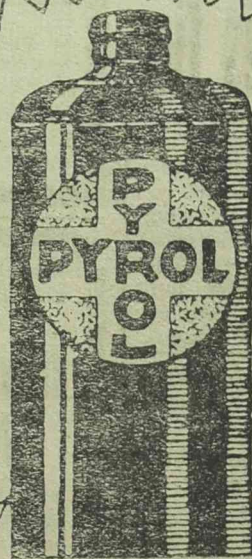
CLERNAUTI,

Kochanowski-Gasse 3. (Botinianeau házban)

Minden felvilágosítás díjtalan.

PYROL

TÉMTUZZÍTÓSZER

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó ára 2 lei, a legkisebb apróhirdetés ára 10 szóig 20 lei.

„INDUSTRIA“

ipari és kereskedelmi vállalat ORADEA-MARE, Calea Victoriei 1.

Raktáron tartunk saját gyártmányu orvosi, vegyész, irodai, raktárnoki, fűszeres, pincér, borbély, hentes- és gépész-kabátokat, sofför, kazántisztító és kék munkásruhákat elsőrangú anyag és kivitelben. Gyárak, bányák, nagyüzemek figyelmébe ajánljuk magunkat és kíváncsra árajánlattal szolgálunk.

Legolcsóbban és leggyorsabban

vizumoztat

a Központi Ujság-iroda. Telef. 1074

HÁZASSÁG

Házasság céljából megismerkedni óhajt izraeli a urileány. lehetőleg özvegy emberrel, ki kellő intelligenciával, mellette biztos existenciával rendelkezik. Levelek „Tour-Dame“ jelígre a kiadóba kéretnek. 3844

Fiatl csinos nő, kinek 2 szobás berendezett lakása van, férjhez menne 30 éven felüli intelligens férfihez. Leveleket „Sors-üldözőt“ jelígre a Központi Ujság-irodába kér. 3844

LEVELEZÉS.

Szellemekben bővelkedő csinos, független ur-hölgy idősebb, de nem vén ember, urral óhajt megismerkedni, ki őt nemileg segítené. Csakslélekileg is finomabb urak irjanak „Csiga biga“ jelígre a kiadóba. 3843

Bőkezű támogatója lennék kimondottan független ur hölgynek, kit Váradon tartózkodásom alatt színházi partnerem lenne. „Művelt paraszt“ jelígejű leveleket a kiadóhivatal továbbít. 3842

Adás-Vétel

Keresek megvételre üzletbe való jókarban levő kavedaralót. Cim a kiadóhivatalban.

Valódi perza függöny, egy szárny eladó olcsó áron. Cim a kiadóban.

Frenkel és fia

általánosan elismert régi butor- és szőnyegkereskedők megvásárolnak teljes lakberendezéseket, u. m.: butor, szőnyeg, zongora, Wertheim-kassa, porcellánok stb. — Szíves meghívásra házhoz jön. Strada Mosoiu (Mezey Mihály-utca) 10. szám.

Eladó ház beköltözhető lakással. Cim a Központi Ujság-irodában.

Ferfiruhák jókarban középtermetre eladók. — Cim a kiadóban.

Bélyeggyűjtők figyelmébe! Külföldi bélyegek nagy választékban, valamint bélyeg-csomagolók kaphatók a Központi Ujság-irodában.

Állást nyor

Ügyes kifizető fiu felvétetik a „Központi Ujság-irodában“.

Jó szobaleányt keresek ezonnali belépésre jó fizetéssel. — Cim Központi Ujság-iroda

Ügyes szobaleányt keresünk Ullmann Sárdorné Nagypiac-tér 11.

Kifutófiu lehetőleg román vagy németül beszélő, jó fizetéssel felvétetik. Carol Neumann, Parcul Traian No. 1.

KÜLONFÉLE

Varrónő házakhoz ajánlkozik, esetleg közeli vidékre is elmegy. Cim a kiadóban.

Masszirozónő ajánlkozik szanatóriumi gyórkorlatl Cim Központi Ujság-iroda.

Ondolálni tudó fodrásznő házakhoz ajánlkozik. Cimeket kérem a kiadóhivatalba. 3505

Német gazdasszony, ki főzni, varrni tud, állást keres. — Megkereséseket A. B. jelígevel a kiadó továbbít.

Brilliáns,

arany és ezüst tárgyakért magas árat fizetek.

KLEIN

ékszeráruház

Avram Jancu, Kossuth-u. 4

Cimre figyelni!!!

FRIEDMANN

ékszerész, dragakő-foglaló vésnök Calea REGELE FERDINAND (Rákóczi-ut) 7-b sz.

Elvállal új ékszerek készítését, régiek átdolgozását, dragakő foglalását. — Törött aranyat, brilliánsot magas áron veszek

Remélem tudja már hogy leggyorsabban intézi el

utlevél ügyeit és VIZUMÁT

Kolozsváron, Brassóban és Bukarestben DEUTSCH és FIA futáirodája Palace (volt Panonia kávéház)

Str. Reg. Ferdinand 9. Stepper cukrászda mellett, özv. Petriné lát-szerész üzletében tekintse meg

HERBST

ékszerész raktárát és a kirakatban az árákat.

Brilliántot, arany és ezüst dísz tárgyakat órákat olcsón ott vásárolhat. — Brilliánt cártyájáért 20—25—30 ezer lelt fizetek!!! Arany, ezüstért a legmagasabb árákat

Réti Margit

Himző és előnyomdáját Zöldfa-utca 5.

(Leitner ház) II em. I. ajtó alatt folytatja.

A legszebb és legújabb min ak előnyomását, továbbá legújabb rancos-függöny, abrosz és dísz párnák montirozását igen olcsón vállalja

Magas áron veszek

brilliáns, arany, ezüst ékszereket és dísz tárgyakat, töredék aranyat, ezüstöt, arany szápadlást, arany és más hamis fogakat Ékszerek, evőeszközök alkalmi áron kapatók!!

FREUND BENJAMIN

ékszerész

Nagyvárad, Strada Regel-Ferdinand (Rákóczi-ut) 11 Széchenyi épület szalló

Irodai teendőkhben teljes jártassággal bír, gépirni is tudó

tisztviselő állást keres.

Cim: a kiadóban.

Uj szücsüzlet!

MASITS

Szent János-u. 2. Lőrincz mellett.

Boák, Persianer, szilskin hosszú és sportkabátok állandóan nagy választékban raktáron. Mérték utáni rendelések, javítások és átalakítások jutányosan vállaltatnak.

A takarékos háziasszony:

SIDOL

fém tisztítót.

AZUROL

kékitő,

Rador 351

SIRAX

súroló és kézmosóport használ.

— Minden üzletben kapható! —

Perfect német-magyar

gyorsírónő

ki önállóan is levelez, állandó alkalmazásra magas fizetéssel azonnali belépésre felvétetik. — Ajánlatokat német nyelven.

Guth Á. Fiai dugógyár

Rador 405 Satu-Mare (Szatmár-Németi.)

Keresünk

jó szabómunkásokat raktári munkákhoz. — Továbbá egy jó szobát.

MAGAZINUL CAL. GRIVITEI 112. BUCURESTI.

Utleveleket

vizumokat bármely konzulátusnál a leggyorsabban, legpontosabban elintézt. — Díjmentes felvilágosítás!!

Schreier ügynökség Str. Parcul Traian 1. (Vármegyeháza mellett)

DOXA

órák irodába és utazásra

Az „Építési és Telek-adásvételi Részvénytársaság” napi értesítője.

Ingatlanok eladását elvállaljuk ingatlanok adás-vételét közvetítjük. Házak kezelését elvállaljuk. 24 százalékra elvállaljuk magánpénzek kihelyezését. — Kölcsönöket jelzálogi bekebelezésre, kézzzálogra megszerzünk.

Eladó ingatlanok:

Szecsavay-utca ház átadó szép lakással, tágas, szép műhellyel. — Kereszt-u. 9. sz. nagy bérház több részben is eladó. — Kertész-utca 12-a több lakással, kerttel. — Széles-utca 1. szám. A régi vashiddal szemben, előnyös vételi feltételek. — Heltai-utca 6. sz. több lakással. — Pece-utca 18. sz. ház 7 lakással, nagy fronttal. — Veiencepari nagy raktár, szép lakás, gyári helyiségek, ipartelepek nagyon alkalmas. Kolozsvári-utca bérház fűszerüzlettel, modern lakásokkal. Lukács György-utca 42. sz. ház több lakással, akár egészben, akár kisebb részben eladó. — Kálvária-utca gyönyörű villa 5 szobás szép lakással. Kálvária-utca 64. sz. félmeletes épület több lakással. — Kálvária-utca 34. sz. ház, 3 darab 1 szobás, 1 darab 2 szobás lakással, kerttel, vételár egyharmad része rajta maradhat. — Kálvária-utca 54. sz. 5 lakással, nagy telekkel. — Szálloda-nak, vállalatnak alkalmas 16 szoba és melléképületeiből és egy önálló lakásból álló kettős épület gyönyörű berendezéssel eladó. Az egész elfoglalható. — Lipót-utca 1. alatti ház. Alsó-Nilgésztelep 100-16. ház, 8 lakással eladó. — Str. Ciorogariu 8 darab 1 szobás lakással, nagy műhely. — Körösdalton Török-zugban Ötvös Mihály-féle szálló. — Ipartelep. 1/2 emeletes tágas nagy műhellyel, munkaházakkal, 2 hold kiterjedésben. — Templom-utca 19. alatti ház 5 lakással, istállóval. Str. Alexandri bérház üzlettel, több lakással. — Váradszállóson 1 hold beltelekkel bíró lakóház, elfoglalható lakással, istállóval eladó. — Kismagyar-utca 27. ház átadó lakással. — Dobru 2 hold szőlő, 5 hold erdő 5 hold föld, 2 ház 220.000 leiért eladó. — Fugyivársárhelyen 3 hold szőlő eladó. — Tenkei járásban évek óta fennálló, kitűnő fűszer- és vasüzlet, korlátlan italtermelés, kávéház faraktár lakással átadó. — Teleki-utca 9. alatti bérházban tágas pince és raktárhelyiség bérbeadó. Ujvároson 2 utcára nyíló emeletes bér-palota 1 szép modern lakással Nagyszalontán 1 holda nagy telek, uris szép lakással, iroda helyiségekkel színekkel, bármely ipartelepnek alkalmas. Kiadlakások, újvároson szoba, konyha. Nilgésztelepen 1 szoba, konyha (35000 lei kamatmentes kölcsön ellenében, befizetés nélkül) Ezenkívül sok ház eladó. Eladó házat, vagy üzletet, kihelyzendő pénzt jelentkező beintézetünkkel.